

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 3. septembra 1935.

Štev. 87.

Kaj je z obljubljenom zvezo z morjem

Ze bežen pogled na priprave za letošnje Jadransko razstavo na velesjmu dokazuje, da bo ta razstava naravnost navdušila vse obiskovalce velesjma. Vse lepote morja, vse posebnosti primorskih dežel, vsa gospodarska pomembnost Primorja bo nazorno prikazana na tej razstavi. A tudi naša prizadevanja, da ostane Primorje naša last, da bo Jugoslavija za vedno dobro zasidrana ob Jadranu. A manjka na razstavi še en oddelek, in sicer oddelek, v katerem bi bila razložena vsa mučna pot Slovenije, da se dokoplje do dobre zveze z morjem. Na tej razstavi bi bilo treba pokazati, kako se že od l. 1920. dalje Slovenija sistematično trudi, da dobi železniško zvezo z morjem, kako si je v zakonu o Blairovem posojilu to zvezo tudi zagotovila, kako je pozneje dosegla še ponovno priznanje upravičenosti in skrajne nujnosti te zveze, a kako je končno ostala tako utemeljena zahteva neizpolnjena.

Zato bo slovenski obiskovalec jadranske razstave odšel z velesjma tudi z grenkim vprašanjem, kje so vendar vzroki, da kljub zakonu in živim gospodarskim potrebam, kljub finančnim prednostim, ki bi jih dajala železniška zveza in kljub silnemu pomenu te zveze tudi za naš tujski promet, še ni prišlo do te zveze. In zato bo z vsem srcem pritrtil originalnemu in silno učinkovitemu lepaku v Magdičevi trgovini na Aleksandrovi cesti s sugestivnim vprašanjem: Kje je obljubljena zveza Slovenije z morjem?

Da, kje je ta obljubljena in že z zakonom določena zveza? Vsa Slovenija mora v jadranskih dneh ponavljati to vprašanje, kajti interes vsega slovenskega gospodarstva je bil zapostavljen, ker ta zveza še ni bila uresničena. Mesto na Sušak mora naše blago na Trst, mesto naših pomorcev imajo zaslužek italijanski. Mesto da bi bil Sušak sedež velike in dobičkanosne izvozne ter uvozne trgovine, zavzema to mesto še vedno Trst.

A še bolj zgovoren je prometni ozir, ki ga tudi navaja plakat tvrdke Magdič. Zračna črta na Sušak meri le 82 km, železniška zveza Ljubljana do Sušaka pa 369 km, torej več kot štiri in polkrat toliko! Najhitreje se pride danes z železnico iz Ljubljane v Sušak v 13 urah, dočim pride avtobus kljub obupno slabim cestam v 6 urah. Po novi in že uzakonjeni progji pa bi vozil vlak le 5 in tričetrt ure. Ta prometni argument je tako močan, da nas bodo že primerjali s slavniimi Abderiti, če ga čim prej pravilno ne rešimo. Biti oddaljen od morja le 82 km, a potrebovati do morja z železnico 13 ur, je res že podobno abderitstvu. Kajti v današnjih časih svetovnih hitrostnih rekordov zadovoljiti se s tako slabo železniško zvezo, je pač edinstven primer. Povsod drugod bi obmorsko lego izrabili do skrajnosti in ne zgradili do morja le železnice, ki bi v najkrajšem času pripeljala tujca k morju, temveč še moderno avtomobilsko cesto. Lega ob morju je dar božji, ki ga pa mi zametavamo, kakor da bi bili največji bogataši. Bogato ljudstvo bi moralo živeti ob morju, dejansko pa živi pri nas v silni bedi — in to le radi naše lastne zanikrosti.

Ce bi znali prav izkoristiti izredno lego Slovenije, ki nudi tujcu v par urah toliko čisto svojevrstnih pokrajin, kakor niti ena druga dežela, bi se pri nas tujcev kar trlo, in sicer bogatih tujcev, ki dajejo nekaj zaslužka. Če bi imeli dobre železniške in avtomobilske ceste, bi mogel priti tujec iz Ljubljane v 2 urah k morju, v dobri uri v visoko gorovje, v 2 urah v štajersko gričevje in v 3 urah že v kraje, ki so v madjarski nižini, bil bi samo skok iz Ljubljane v Italijo ali Avstrijo in mogel bi se tujec kopati dopoldne v morju, zvečer pa občudovati zaton solca v Alpah! Kdo more nuditi še kaj podobnega!

Na občni zbor Zveze trgov. združenj

Zveza trgovskih združenj Dravske banovine zboruje letos, kakor je sklenil lanski občni zbor, v Ljutomeru. Občni zbor zveze bo 14. in 15. septembra in Zveza je ravnokar začela razpošiljati vabila za občni zbor. Zaradi velike važnosti občnega zbora ter težkih časov, ki zahtevajo odločen in solidaren nastop trgovstva, je upati, da se bodo občnega zbora polnoštevilno udeležili vsi delegati. Kakor vsak občni zbor, tako mora tudi letošnji dokazati, da je slovensko trgovstvo absolutno solidarno v boju za napredek slovenskega gospodarstva in da v tem boju ne odneha, dokler niso priborjene gospodarstvu one pravice, brez katerih je njegov napredek nemogoč. Z enako odločnostjo pa mora občni zbor Zveze trgovskih združenj poudariti tudi pravice trgovstva, ki je eden stebrov slovenskega gospodarstva in čegar napredek je pogoj za blagostanje našega človeka.

Občni zbor Zveze trgovskih združenj ima sam po sebi manifestanten značaj in zato vsi na občni zbor Zveze, da bodo povedane zahteve in težnje slovenskega trgovstva s potrebnim poudarkom.

Dnevni red trgovskih dni v Ljutomeru je določen tako-le:

V četrtek otvoritev velesjma

Mnogo lepih uspehov in vzpodbudnih zmag je že doživela naša velesjmska uprava, toda letos ji bodo priznali uspeh celo poklicni nergači. Kdor bo stopil na velesjem, ki je mestoma kar podoben velikemu pristanišču in kdor si bo ogledal jadransko razstavo, ta bo šel zadovoljen in navdušen domov, ker je videl v resnici nekaj lepega in nekaj nevsakdanjega. Jadranska razstava daje letošnji razstavi »Ljubljana v jeseni« svoj pečat. In ta pečat je tako lep, tako zanimiv in vrhu vsega tako potreben, da bo v ponos vsem nam in tudi vsem nam v korist.

Kajti propagando za naše morje potrebujemo. Ne zaradi kakšnih sentimentalnih razlogov, temveč da se pravilno gospodarsko orientiramo. Ne zavedamo se skoraj, da živimo skoraj ob morju in zato se ne trudimo dovolj, da bi tudi v čezmorski trgovini priborili sebi oni delež, ki nam ga nudi bližina morja. Čezmorska trgovina pa pomeni bogastvo. Danes plačujemo ogromen in nepotreben davek tujcem, ker nam posredujejo tuje blago, a mogli bi baš zaradi bližine morja živeti brez tega posredovanja. Še večje izgube pa imamo v našem izvozu, ker je ta dostikrat odvisen le od dobre volje tujega posredovalca. Naše blagostanje je odvisno od tega, kako bomo izrabili svojo lego ob morju. To je veliko opozorilo letošnje Jadranske razstave, v

Velika jadranska razstava na velesjmu v Ljubljani

Jadranska straža in Ljubljanski velesjem pripravljata letošnji jesen pravo presenečenje — veliko jadransko razstavo, kakršne v naši državi še ni bilo. — Obilica razstavnega gradiva bo vzbujala upravičeno začudenje pri vseh obiskovalcih.

Poleg razstave o arhitekturi, tujskem prometu, esperantu, pohanstvu in drugih industrijskih in obrtnih izdelkov, perutnine, kuncev, koz, ovac itd. bo zavzela 1/4 razstavišča — Jadranska razstava. Razstavo tvori 17 oddelkov, in sicer: 1. Jadranska straža s svojo zgodovino, razvojem in načrti za bodoče, 2. Zgodovina Jadrana, 3. Geografija, 4. Meteorologija, 5. Jame, 6.

Toda pogoj je dobra zveza Slovenije z morjem in zato ponavljajte to vprašanje v vseh izložbah, da bo videl vsak, kdor pride v jadranskih dneh v Ljubljano, da je edini pravilni zaključek teh dni — ustvaritev zveze Slovenije z morjem!

Predkonferenca

je v soboto ob 15. uri v dvorani Sokolskega doma. Na dnevnem redu je razprava o predlogih trgovskih združenj. Na predkonferenco so vabljeni le delegati posameznih združenj.

V nedeljo, dne 15. septembra ob pol 9. uri dopoldne pa je v dvorani Sokolskega doma

XV. redni letni občni zbor Zveze

Dnevni red občnega zbora je:

1. Poročilo predsednika,
2. poročilo tajnika,
3. računski zaključek za l. 1934.
4. proračun za leto 1935. in
5. predlogi, strokovne razprave in resolucije.

V primeru nesklepčnosti ob napovedani uri je v smislu čl. 10. zveznih pravil drugi občni zbor uro kasneje ravno tam in z istim dnevnim redom ter je sklepčen ob vsakem številu delegatov.

Vsak delegat se mora na skupščini izkazati s poverilnico, ki mu jo izda uprava njegovega združenja.

Na občni zbor Zveze trgovskih združenj je sedaj klic slovenskega trgovstva!

tem je veliki pomen letošnjega ljubljanskega velesjma.

Poleg tega pa je letošnja »Ljubljana v jeseni« pomembna tudi po svojih drugih razstavah. Zopet dokazuje, kako se bore naši ljudje z žilavostjo, ki zasluži občudovanje, da vzdrže v sedanjih težkih časih. Ne le za sebe, temveč za vse nas se bore, ker njih obstoj in njih napredek je obnem obstoj našega gospodarstva in njegovega napredka. Zato pa jih je treba moralno podpreti in zato vsi na naš velesjem, da vidite, kako se kljub vsem oviram vendarle razvija naše gospodarstvo.

V četrtek je otvoritev velesjma, v četrtek bomo zopet dokazali svetu svojo organiziranost in svojo voljo po napredku. Ni lahka stvar organizirati letno dve prireditvi tako velikega stila, kakor je ljubljanski velesjem. Še težje je nuditi ljudem tudi vedno nekaj novega, a tudi to nalogo je doslej velesjmska uprava vedno premagala. In zmogla je tudi najtežjo nalogo, da dvakrat vsako leto vliiva ljudem pogum, da sredi gospodarske krize dokazuje, da je mogoče z zdravim optimizmom premagati vse težave. Vse priznanje ji za ta dokaz!

Zato pa je otvoritev ljubljanskega velesjma za vso Slovenijo dogodek, na katerega smo po pravici ponosni. Obisk velesjma bo to dokazal in vsi se bomo potrudili, da bo ta dokaz čim bolj mogočen in jasen.

Zivalstvo, 7. Rastline, 8. Oceanografija, 9. Narodne noše in običaji, 10. Sport, 11. Promet in trgovska mornarica, 12. Tujski promet, 13. Vojna mornarica, 14. Ribištvo, 15. Gospodarstvo, 16. Razstava živih morsko-vodnih rib in živali, 17. Jugoslovanska umetnostna razstava »Naše morje«.

Naj Vam navedemo samo nekaj zanimivosti: vseh razstavnih objektov je preko 5.000, med njimi prekrasni modeli do dolžine 2 1/2 m naših vojnih in trgovskih brodov, jadrnic itd. Nad 1800 prepariranih živali bo razstavljenih v oddelku za živalstvo, ribiški oddelek bo prikazal modele vseh mrež, čolnov ter načine lovljenja. Vojna mornarica razstavi vse, kar je v zvezi z njeno močjo in razvojem. Umetnostne razstave se udeležijo umetniki-mojstri iz vse Jugoslavije. V ogromnih akvarijih, ki vsebujejo 40.000 l morske vode, bodo razstavljene žive morske ribe in skrivnostne živali iz dna morja. In drugega mnogo. Vsakdo naj izrabi edinstveno priliko, ki se mu nudi in ogleda prezanimivo prireditve. Razstava bo trajala od 5. do 16. septembra.

XVI. redna skupščina Zdrženja trgovcev za srez Kranj

bo v četrtek, dne 19. septembra 1935 ob 13. uri v gledališki dvorani Narodnega doma v Kranju.

Dnevni red:

1. Volitev dveh overovateljev zapisnika.
2. Poročilo predsednika.
3. Računski zaključek za leto 1934.
4. Poročilo nadzorstvenega odbora in odobritev razhodkov, ki v rednem proračunu niso določeni.
5. Proračun za leto 1935 in izprememba pravil.
6. Ustanovitev fonda za pobiranje krošnjarstva in šušmarstva.
7. Uvedba pomožniških izpitov in volitev 3 članov in 2 namestnikov v izpitno komisijo.
8. Obligatorna uvedba službenega lista.
9. Obligatorna uvedba članskih legitimacij.
10. Samostojni predlogi poedinih članov, ki pa morajo biti predloženi upravi najmanj 3 dni pred skupščino.
11. Sklepi zveznega občnega zbora.

V smislu čl. 16. pravil sklepa skupščina z absolutno večino glasov navzočih članov. Ako ob sklicani uri ni navzočih zadostno število članov, t. j. ena tretjina, bo skupščina eno uro pozneje ter sklepa o dnevnem redu neglede na število prisotnih članov.

Skupščina sme sklepati samo o zadevah, ki so postavljene na dnevni red ali ki so jih poedini člani najmanj 3 dni pred zborovanjem pisмено prijavili upravi. O udeležbi se bo vodila poimenska evidenca.

Računski zaključek in proračun za leto 1935 je v smislu pravil čl. 40. objavljen v pisarni združenja, da ju člani lahko prouče. — Udeležba je obvezna.

Predsednik:
Franjo Sirc l. r.

Svečana otvoritev Zagrebskega zbora

Ob krasnem vremenu je bila v soboto otvorjena jesenska razstava Zagrebskega Zbora. Zastopniki vseh uradov, vseh glavnih gospodarskih organizacij Zagreba in Hrvatske so bili zbrani, ko je otvoril jesensko razstavo predsednik velesjma g. Erber. Ta je v svojem pozdravnem govoru zlasti pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., generala Pešića, zastopnika vlade in trg. ministra bana dr. Kostrenčiča ter posebno toplo zastopnike držav, ki imajo na letošnjem jesenskem velesjmu svoje posebne oddelke.

V svojem govoru je nadalje g. predsednik Erber naglasil, da je udeležba domačinov na letošnji jesenski razstavi zlasti velika. Posebno veljavo pa dajejo letošnjemu velesjmu posebne razstave Nemčije, Španije, Italije in Finske. Narodno-seljaška razstava, ki je nastala po iniciativi etnografskega muzeja, daje jesenski razstavi posebno obeležje. Nova je tudi razstava odbora za obrambo pred zračnimi napadi.

Nato je s krajšim govorom otvoril razstavo ban dr. Kostrenčič. Po kratkem obhodu po razstavi, ki napravlja najlepši vtis, so se zbrali gostje pred paviljonom nemške razstave, kjer jih je pozdravil upolnomočen minister in poslanik von Heerens. Poudaril je pomen dobrih odnosov med Jugoslavijo in Nemčijo in nato povabil goste, da si ogledajo nemške izdelke.

Nato je bila otvoritev španskega oddelka, kjer je pozdravil goste španski poslanik in upolnomočen minister grof Torrijos, ki se že leta požrtvovalno trudi, da zboljša gospodarske odnose med Jugoslavijo in Španijo.

Nato sta bila slovesno otvorjena še italijanski in finski oddelek.

Letošnja jesenska razstava Zagrebskega Zbora je zlasti zaradi novih tujih oddelkov pomembnejša od lanske ter bo zato brez dvoma znatno pripomogla k zbolšanju naše zunanje trgovine.

Novi volilni red za zbornice

Volilni organi

Čl. 11. — Volitve zborničnih svetnikov in njih namestnikov vodi **glavni volilni odbor**, ki zaseda na sedežu zbornice. Predsednika in njegovega namestnika odbora imenuje ban iz vrst višjih uradnikov banke uprave. Članj glavnega volilnega odbora so nadalje: po en zastopnik in namestnik vsakega zborničnega odseka, ki jih imenuje pristojni odsek. V ločenih industrijskih in obrtniških zbornicah imenuje pristojni organ zbornice 4 člane in namestnike kot člane glavnega volilnega odbora. Nadalje določi predsedništvo zbornice iz vrst zborn. konc. uradnikov delovodje in njegovega namestnika, ki ima v odboru posvetovalni glas. Če zbornica ne imenuje članov v 14 dneh po dostavljenem pozivu predsednika odbora, ko tudi v primeru razpusta zbornice, imenuje te zastopnike ban.

Za predsednika in člane glavnega volilnega odbora smejo biti imenovane odn. izvoljene samo osebe, ki bivajo na sedežu zbornice.

Predsednik glavnega volilnega odbora mora skrbeti, da se volitve pripravijo in vrše po zakonskih predpisih. Ne sme dovoliti, da bi volilni organi prekoračili svoj delokrog ter ima pravico, da stori potrebno za odpravo nezakonitosti.

Čl. 12. — V delokrog glavnega volilnega odbora spadajo zlasti ti posli:

1. Priprava in izvrševanje volitev na vsem zborničnem področju;
2. objava razpisa volitev;
3. formiranje krajevnih volilnih odborov, določitev njih funkcionalne pristojnosti in njih sedeža;
4. nadzorstvo nad delom krajevnih volilnih odborov, katerim mora dati tudi vse potrebne informacije in navodila;
5. nadzorstvo nad sestavo in objavo volilnih seznamov;
6. sklepanje o vloženih reklamacijah;
7. potrjevanje in objavljane kandidatnih list;
8. pošiljanje volilnega materiala krajevnim volilnim odborom;
9. sklepanje o vloženih pritožbah;
10. izvrševanje funkcij krajevnega volilnega odbora za ona volilna telesa, v katere se voli pismeno;
11. sestavljanje volilnega zapisnika in proglašenje izida volitev;
12. izročitev po volitvah vsega arhiva zbornice in
13. v smislu čl. 36 te uredbe razpis novih volitev.

Čl. 13. — Za področje ene splošne upravne oblasti prve stopnje se praviloma sestavi po en krajevni volilni odbor za vsako volilno telo. Krajevni volilni odbori sestojijo iz predsednika, po dveh zastopnikov in namestnikov iz vrst pripadnikov dotičnega volilnega telesa in delovodje, ki nima glasovalne pravice. Predsednika in delovodje imenuje pristojna upr. oblast prve stopnje, zastopnike gospodarstva pa uprave teritorialno pristojnih obveznih združenj. Če teh pristojna združenja ne imenujejo v 15 dneh po pozivu predsednika volilnega odbora, jih imenuje zbornica. Če je zbornica razpuščena, imenuje te zastopnike pristojna upravna oblast prve stopnje.

Predsedniki, člani in delovodje ko tudi njih namestniki morajo stanovati na sedežu volilnega odbora.

Vsi člani volilnega odbora opravljajo svojo dolžnost brezplačno.

Glavni volilni odbor je upravičen, da uporablja in tolmači posamezna določila te uredbe.

Čl. 4. — V delokrog krajevnih volilnih odborov spada zlasti:

1. Da v primeru, ki ga predvideva čl. 20, 1. odstavek uredbe, sestavijo volilne sezname za svoje okraje ter razlože volilcem na vpogled;
2. da sprejemajo in dostavljajo glavnemu volilnemu odboru vlozene reklamacije, proti volilnim seznamom;
3. da popravijo volilne sezname po odlokih glavnega volilnega odbora;
4. da prevzamejo volilni material;
5. da vodijo volitve;
6. da določijo rezultat volitev ter sestavijo volilni zapisnik in
7. da izročijo po volitvah ves volilni material gl. volilnemu odboru.

Čl. 15. Glavni volilni odbor mora natančno določiti teritorialno pristojnost posameznih volilnih odborov ter določiti njih sedež. Praviloma mora biti na vsakem sedežu upravne oblasti prve stopnje volišče; v večjih mestih in srezih more postaviti glavni volilni odbor tudi po več volišč, če

bi to bilo zaradi velikega števila volilcev potrebno. Izjemoma pa more glavni volilni odbor določiti samo eno volišče tudi za več volilnih teles. V tem primeru pride v volilni odbor po en zastopnik vsakega dotičnega volilnega telesa.

Kandidati za svetnike in njih namestniki ne morejo biti člani volilnih organov.

Iz čl. 16. — Glavni volilni odbor posluje v pisarniških prostorih zbornice, krajevni volilni odbori pa v uradnih prostorih obveznih združenj.

Glavni volilni odbor in krajevni volilni odbori morejo polnoveljavno sklepati, če je poleg predsednika (namestnika) ter delovodje (namestnika) navzoča vsaj polovica članov. Sklepa se z relativno večino. Pri enakosti glasov odločuje glas predsednika. Vsi sklepi glavnega volilnega odbora so izvršni.

Krajevni volilni odbori sklepajo le o volilnih vprašanjih svojega področja. Proti njih sklepom je v roku treh dni dopustna pritožba na glavni volilni odbor, ki izda dokončni sklep.

Vse upravne in občinske oblasti morajo podpirati volilne odbore pri izvrševanju njih posla. Potrebne prostore mora dati na razpolago glavnemu volilnemu odboru zbornica, krajevnim volilnim odborom pa obvezna združenja. Nikakor pa se ne smejo poslužiti volilni odbori prostorov kakšnega podjetja.

Zbornica plača le učinkovite stroške volilnih organov za izdelavo in dostavo volilnega materiala, pisarniških potrebščin, za poštino ter morebitna potovanja organov glavnega volilnega odbora.

Določitev in razpis volitev

Čl. 17. — Prve volitve po določilih te uredbe določijo trgovinski minister v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta po čl. 1, odst. 2 zakona o odložitvi volitev v trgovinske, industrijske in obrtniške zbornice. Trgovinski minister določijo volitve tudi v primeru razpusta zbornice. Volitve za obnovitev zborničnega sveta po poteku mandatov polovice svetnikov določijo po vsakem triletnju predsedništvo zbornice.

Volitve razpiše glavni volilni odbor. Razpis volitev se objavi v banovinskem »Službenem listu«, v uradu zbornice, v prostorih obveznih združenj ter upravnih oblasti I. stopnje in občinah na področju zbornice.

- Razpis volitev mora vsebovati:
1. dan in trajanje volitev;
  2. določila, kdo ima aktivno in kdo pasivno volilno pravico;
  3. določila o razdelitvi zborničnega področja na volilna telesa in volilna okrožja;
  4. število kandidatov in namestnikov za vsako volilno telo in za vsako volilno okrožje;
  5. rok, v katerem so volilni sezname razloženi ter kraj, kjer so razloženi;
  6. rok, v katerem se morajo vlagati reklamacije;
  7. navodila za sestavljanje kandidatnih list za posamezna volilna telesa in posamezna volilna okrožja;
  8. dan, do katerega se morajo vložiti kandidatne liste;
  9. navedba volišč, t. j. sedežev krajevnih volilnih odborov in sedeža glavnega volilnega odbora;
  10. navodila o načinu volitev, glasovanja;
  11. določila o veljavnosti glasov;
  12. določila o tem, kdo sme voliti pismeno;
  13. dan in uro, do katere bo sprejemal glavni volilni odbor glasovnice onih obratov, ki smejo v smislu čl. 28, odst. 2, voliti pismeno.

Glavni volilni odbor dostavi po en izvod razglašeno o razpisu volitev sreskim in mestnim poglavarstvom, obveznim združenjem ter občinam na zborničnem področju.

Čl. 18. — Volitve ne smejo biti na dan skupščinskih, banovinskih ali občinskih volitev.

Podrobnejša navodila in določila za krajevne volilne odbore izda glavni volilni odbor. Volitve so za vsa volilna telesa isti dan, in sicer na nedeljo.

(Dalje prihodnjic.)

Promet v jadranskih pristaniščih

Po uradnih podatkih je v juliju odpotovalo iz naših jadranskih pristanišč 9.814 ladij s skupno tonažo 1.890.243 ton. Od teh je bilo 1.197 jadrnic s tonažo 43.311 ton.

Indeks cen v juliju

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je izdal podatke o gibanju indeksnih števil za mesec julij (na podlagi cene v letu 1926. = 100). Za julij izkazujejo indeksne številke te izpremembe:

	julij 1935	junij 1935	julij 1934
rastlinski proizvodi	60'3	60'1	60'0
živalski	55'6	58'5	52'0
mineralni	79'8	79'2	82'8
industrijski	65'6	65'7	66'3
celotni indeks	63'3	63'9	62'8
izvozni predmeti	61'7	63'1	57'3
uvozni	68'1	68'9	70'2

V primeri z lani so se torej cene nekoliko popravile, v primeri s prejšnjim mesecem pa so zopet padle.

Dvignile so se cene fižola, pšenice, koruze, sena, prašičev, sirovih ovčjih kož, bencina in nafte. Nazadovale pa so cene zaklane perutnine, jaje in v manjši meri svinjske masti in goveje živine. Cene industrijskih izdelkov so ostale v glavnem neizpremenjene.

Trgovec more biti vajenec v lastni trgovini

Združenje trgovcev v Vršču vodi v seznamu vajencev trgovca, ki ima poslovodjo, ker sam nima potrebne strokovne naobrazbe za vodstvo trgovine, da bi na ta način sčasoma dobil strokovno usposobljenost. Ker je bil to edinstven primer, zakon o obrtih pa o tem primeru ne govori, je pristojna zbornica v Petrogradu naprosila bansko upravo, da izreče o tem postopanju združenja svoje mnenje. Banska uprava pa je ves akt poslala v mišljenje trgovinskemu ministru, ki je odgovorilo, da je poslovanje združenja pravilno.

Iz tega pojasnila ministrstva logično sledi, da more lastnik trgovine, ki je bil prijavljen kot vajenec, postati tudi pomočnik v lastni trgovini.

Abiturijentski tečaj Zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

Vpisovanje na abiturijentski tečaj je vsak dan do incl. 30. septembra od 8. do 12. ure v ravnateljstvu pisarni trgovske akademije. Istotam se dobe vse potrebne pismene ali ustne informacije in prospekt. Predavanja se prično dne 1. oktobra ob 8. uri zjutraj.

Industrijski pregled

Dvojna številka te naše odlične gospodarske revije za julij-avgust prinaša zopet obilo zelo zanimivega in aktualnega gradiva. Predvsem omenjamo te članke: Industrializacija Jugoslavije — imperativ bodočnosti. — Dr. Girs: Jug. industrija pomeni najvažnejše dejstvo razvoja jugoslovanskega gospodarstva. — Dr. Wellner, čl. poslanik v Beogradu: Češkoslovaška udeležba v jugoslovanski industriji. — Zaposlitev tujcev. — Dr. Kožulj: Kongres Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu. — V spomin pok. Bajlonija. — Dr. Vasić: Veliki trgovski magacini. — Pisarević: Temelji naše gospodarske in politične moči. — Inž. Josip Močnik: Ležišča mineralnih olj, zemeljskega plina in asfalta v Jugoslaviji. — Problem našega pomorstva. — Inž. Škvarin: O proizvodnji barv v Jugoslaviji. — Baničić: Suh led. Nadalje je objavljena še cela vrsta člankov, ki vsi pričajo o visokem nivoju »Industrijskega Pregleda« in ki dokazujejo, da je uredništvo revije v resnici na višku svoje naloge. »Industrijski Pregled« zato toplo priporočamo zlasti vsem našim večjim podjetjem, ki bodo v njem našla vedno mnogo koristnih pobud, obenem pa tudi spoznala, da revija odlično brani vse interese našega gospodarstva.

Že v 24 urah narva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, obratnike in manšeta. Pere, suši, munga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 23-72.

Bilance

Obrtna banka v Ljubljani je imela v letu 1934. Din 31.739 čistega dobička ob znesku dolžnikov Din 6 milijonov in dolžnikov za garancije 1'6 milijona dinarjev. Delniška glavica 400 tisoč, vloge 6 milijonov, upniki 645 tisoč. Lani je imela dobička dinarjev 5766.

»Iskra«, tvornica kemičnih proizvodov in sveč v Zagrebu je dosegla v lanskem poslovnem letu 1.1 milijonov Din čistega dobička.

Politične vesti

Vlada je izpopolnjena ter sta bila imenovana: za poštne ministra dr. Kaludžerčić, bosanski nacionalist in bivši radikal, za ministra brez listnice pa dr. Miha Krek.

Novi minister dr. Krek je izjavil časnikarjem, da bo organizacija JRZ v Sloveniji kmalu dokončana. V večini krajev da so odbori nove zajednice že ustanovljeni. V novo zajednico so vstopili tako vsi člani bivše inke notranjega ministra ko tudi bivše radikalne organizacije v Sloveniji.

Ker je predsednik vlade dr. Stojadinović odpotoval v Pariz, je bil imenovan za namestnika ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Anton Korosec.

Predsednik vlade dr. Stojadinović se je po svojem prihodu v Pariz sestel z ministrskim predsednikom Lavalom ter imel večurni sestanek. O razgovorih je bilo izdano uradno sporočilo, ki zlasti naglašajo popolno soglasje francoske in jugoslovanske vlade v vseh mednarodnih vprašanjih ter tradicionalno prijateljstvo obeh narodov.

Vprašanje odnošajev Male antante do sovjetrov je bilo na blejski konferenci odloženo.

Albanija je naprosila jugoslovansko vlado, da ta posreduje njen sprejem v balkansko zvezo. Turška vlada se je že izjavila za sprejem ter je naročila vsem svojim poslanikom, da delajo v smislu albanske želje. V Balkansko zvezo pa bi Albanija vstopila le pod pogojem, da ji Jugoslavija, Turčija in Rumunija zamajajo posojilo 40 milijonov zlatih frankov, ki bi ga odplačevala v letnih obrokih po 9 milijonov.

V svojem velikem govoru v Trentu je dejal tudi Mussolini, da pride morda čas velikih naporov in velikih žrtev. Italija, ki še nikdar ni bila tako enotna, kakor sedaj pod fašizmom, mora dočela izpolniti svojo nalogo. Kdor se v zgodovinskem trenutku ustraši posledic velikega dejanja, ne bo morda nikdar več imel prilike, da bi bil pred tako velikimi dogodki.

Abesinija je baje odstopila vse svoje petrolejske vrelce v izkoriščanje neki anglo-škoto-ameriški družbi. Vest je vzbudila po vsem svetu velikansko senzacijo, ker bi silno kompromitirala Anglijo. Zopet bi se izkazalo, da je petrolej glavno gibalno blagorodno politike veselil.

Italija je baje koncentrirala ob Siciliji in Sev. Afriki svoje podmornice. Vest je silno razburila angleške kroge, ker bi mogla na ta način zapreti Italija angleškim bojnim ladjam dohod do Egipta.

Deževna doba se je v Abesiniji nehala in zato pričakujejo, da bo začela italijanska vojska pohod proti Abesiniji.

Angleški listi potrjujejo vest, da so Abesinci razstrelili neko italijansko letalo, ki je letelo nad abesinskim ozemljem. Pilot je skušal letalo zažgati, kar se mu pa ni posrečilo. Pilot ter njegov spremljevalec sta bila prijeta ter pridela pred abesinsko vojno sodišče.

Po prihodu velike italijanske ladje »Sarturniac« v Port Said je prišlo do velikega pretepa med egiptskimi Italijani, ki so pozdravljali italijanske vojake, ter domačim egiptskim prebivalstvom.

Med čl. socialnimi demokrati in čl. narodnimi socialisti je bil dosežen sporazum o skupnem nastopu vseh strank v gospodarskih in socialnih vprašanjih. S tem so ustvarjeni temelji za ustanovitev levičarske fronte na Češkoslovaškem.

Hitler bo na kongresu narodno socialistične stranke v Nürnbergu izjavil, da izstopi Nemčija definitivno iz Društva narodov.

Veliki francoski manevri, ki so se te dni začeli, imajo to nalogo, da pokažejo uporabnost motoriziranih oddelkov.

Zunanji ministri skandinavskih držav so na svoji konferenci v Oslu sklenili, da si bodo z vsemi sredstvi prizadevali, da se ohrani svetovni mir in da se očuva avtoriteta Društva narodov. Politično gospodarskega sodelovanja skandinavskih držav bodo nadaljevali.

Japonski vojni minister Hajasi je odstopil in bo zaradi tega najbrže odstopila vsa japonska vlada.

Vsi sovjetski uslužbenci so zapustili kitajsko-vzhodno železnico. Skupno je bilo na tej železnici še letos zaposlenih nad 21.000 ruskih nameščencev. Sedaj je velika in tako pomembna železnica definitivno za Rusijo izgubljena.

Družba za pomorska zavarovanja je prvič po letu 1914. ponudila norveškim lastnikom ladij sklenitev zavarovalnih pogodb za primer vojne.

Denarstvo

Bilanca Mestne hranilnice v Ljubljani

Po zadnji bilanci, ki pa jo mora še potrditi občinski svet, je bilo odpisanih za 756 milijona Din dvomilijonih terjatev. V zadnjih 8 letih je bilo skupno odpisanih dvomilijonih terjatev za več ko 30 milijonov Din. Poleg tega je bilo odpisanih za 73 milijona tečajnih izgub. Iz čistega dobička se je nadalje dotiral pokojninski fond z 1 milijonom, ostanek 1 milijona pa se je prenesel na novi račun. — Vloge so znašale koncem 1. 1934. 4075 milijonov, za 171 milijona manj ko 31. decembra 1933. V zadnjih treh letih je Mestna hranilnica izplačala svojim vlagateljem 133 milijonov Din vlog. Njihovih vlog, za katere ni nobenih omejitev, ima M. H. za 161 milijona Din. Posojila kmetovalcem, ki so pod zaščito, znašajo komaj 3 odstotke vseh vlog.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke se je naš aktivni kliring z Nemčijo v času od 21. do 29. avgusta zmanjšal od 309 na 306,5 milijona Din. Zadnje izplačilo je z dne 19. februarja.

V prometu z Italijo je naš kliring narasel od 95,9 na 104,8 milijona Din. Zadnje izplačilo je z dne 8. julija.

Naš aktivni kliring z Bolgarsko se je dvignil od 392 na 394 tisoč Din.

Naš kliring z Grčijo pa izkazuje bonov v obrotu za 245, blokiranih terjatev pa za 46,16 milijona drahem, za 2,1 milijona več ko v prejšnjem izkazu.

Na terjatve iz Francije morajo naši izvozniki čakati nad 15 mesecev.

*

Minister za soc. politiko je odobril pravilnik SUZORA o dajanju dolgoročnih kreditov samoupravnim telesom. Ta posojila se morajo po pravilniku amortizirati v 40 letih, obrestujejo pa se po 8%, kar je vsakakor visoko. Poleg tega se plačujejo obrestvi polletno naprej. Za ta posojila ima SUZOR pripravljenih 40 milijonov Din.

Bilanca Gradske štedionice v Osijeku za leto 1934. izkazuje premoženje 58,58, pasiva 58,4 milijona dinarjev in dobiček 196.708 dinarjev, ki se prenese na fonde.

Zaklad Italijanske banke se je po izkazu z dne 20. avgusta zmanjšal za 156 na 4901 milijon lir, narasel pa je devizni zaklad za 67 na 429 milijonov lir. Dvignil pa se je tudi obrok bankovcev in dosegel vsoto 13.707 milijonov lir.

Dotok zlata se je v Holandsko banko od 19. do 26. avgusta dvignil za 5,5 na 591,3 milijona goldinarjev, zlati zaklad Belgijske narodne banke pa se je zmanjšal za 136 milijonov frankov na 17.740 milijonov frankov.

Madjarska Narodna banka je znižala obrestno mero od 4,5 na 4%, za lombardna posojila pa od 5 na 4,5%.

Ker ne more dobiti Nemčija v Angliji posojila, bo razpisala notranje posojilo za kritje vedno bolj perečih letičnih dolgov. Pol milijarde mark bodo morale dati hranilnice, ostanek se bo razpisal na notranjem denarnem trgu. Posojilo se bo obrestovalo po 4,5% ter se bo amortiziralo v 8 letih. Emisijski tečaj je določen na 97,5%.

Abesinska narodna banka je odredila, da je treba plačati vse dolgove v 14 dneh. Na ta način hoče obvarovati tužce pred težkimi posledicami, ki bi ga imela zlasti za tužce takojšnja proglasitev moratorija. Računajo pa s tem, da bo v 2 tednih moratorij na vsak način proglašen.

Zboljšanje v Turčiji

Na občnem zboru Ottomanske banke je predsednik Lawrence H. razpravljal o gospodarskem stanju Turčije in ugotovil za drugo polovico lanskega leta znatno zboljšanje trgovine in znatni dvig cen zbog večjega povpraševanja. Povečali so se tudi državni dohodki in znašali v prvih letošnjih sedmih mesecih 2,5 milijona t. lir več ko lani. Lawrence je hvalil zdravo finančno politiko ministrstva, omenil je tudi napredek industrializacije. Turčija proizvaja zdaj že ves potreben sladkor sama in bo s tvornicami, ki so v načrtu, kmalu proizvajala zase tudi dovolj bombažnega blaga. Ustvariti si hoče lastno železno industrijo. Gospodarska petletka bo ugodno izpremenila zunanjo trgovino, povečala turški izvoz in zmanjšala uvoz.

Jadranska razstava

III. oddelek:

Zgodovina (Zgradba J)

Zgodovinski razvoj naše jadranske obale in naše mornarice je na razstavi prikazan v treh oddelkih, in sicer:

1. Doba samostojnih slovanskih državnih organizacij na Jadranu.
2. Doba tuje premoči in
3. Doba po osvobodilni leta 1918.

Razstavljeni predmeti težko podajo izčrpnjšo sliko o naši zgodovini, ker nedostaja primerne razstavne materiala ali pa se nahaja kot dragocen zgodovinski dokument v raznih muzejih. Kljub temu je razstavljenega marsikaj zanimivega. Vidimo staro orožje, na primer puške, imenovane »Četdarar« in »Šaralija«, meči, kopja, kubure itd. — Izredno zanimiva je originalna admiralska uniforma admirala Florija, ki je sodeloval v bitki pri Visu in Helgolandu. Pozornost vzbujajo tudi uniforme stare bokelske garde. Razni zgodovinski predmeti pričajo o ponosu naših Dalmatincev, kakor zastava papeške države iz Boka Kotorske od leta 1844, stara zastava bokelske mornarice, faksimile »Uroševnega krsta«, zastava Ivanovića Bokelskega, topovi, puške, častniške obleke itd., kar razstavlja Plemenito tjelo bokelske mornarice iz Kotora. Prekrasni so ladijski prameji dubrovnške ladje »Zmaj«, ki je sodelovala v bitki pri Lepantu s Turki, stare dubrovnške galeje itd. — Razni modeli starih ladij oživljajo ta oddelek, posebno model ladje kralja Milana, ki ga je izgradil brodograditelj Franasović. Franasović je bil brodolastnik in tudi kapetan na rumunskih ladjah. Ob priliki bega srbskega kneza Milana, ga je Franasović

spoznal. Knez ga je naprosil, naj ga popelje v Srbijo. Za to uslugo je knez Milan izšolal Franasovićevega sina Dušana, ki je postal pozneje srbski general in opolno močeni minister v Londonu in Madridu. Ko je Milan postal kralj, je dovolil staremu Franasoviću, da krsti eno ladjo z njegovim imenom. Model te ladje je razstavljen.

Zanimivi so tudi razni drugi modeli jadrnic in skuteri, ki so se gradili za angleško mornarico. Lep je model ladje »Peter Preradović«. Občinstvo pa bo gotovo najboljše zanimal prekrasni model »rekonstrukcija bitke pri Visu leta 1866«. Na tem modelu so bojne ladje točno postavljene v onem redu, kakor so se borile v tej znameniti bitki. Zgodovinski oddelek izpopolnjujejo stare slike, celo iz leta 1600. Med slikami so najkrasnejše one znamenitega profesorja Alekseja Hansena iz Dubrovnika, ki predstavljajo Senjske Uskoke, Staro ladjedelnicu v Perastu, Brodovje kralja Tomislava, Bitko pri Lepantu, Epizodo za časa bivanja brata Jovanović na Malti, Dubrovnške galeje, Brodovje ruskega admirala Sinavina na Jadranu leta 1806, našo križarko »Dalmacije« in bojno ladjo »Jadranc«. Druge slike predstavljajo tudi znamenite momente iz naše zgodovine, Viške bitke, bitko pri Lepantu itd.

Fotografije prikazujejo zgodovinski razvoj naše mornarice in zgodovino naše plovbe sploh, serija 80 fotografij, ki je bila svoječasno razstavljena v Leipzigu z velikim uspehom. Poleg omenjenih razstavljalcev razstavlja v tem oddelku svoje predmete tudi Pomorska akademija v Dubrovniku, Dubrovniki mestni muzej, Narodni muzej v Ljubljani in Putnik iz Splita.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo tujinskega lista

Devizno tržišče

Tendencja čvrsta; promet Din 2 milijona 541.600,58.

V tekočem borznem tednu je bil nekoliko živahniji devizni promet, saj znašajo skupni devizni zaključki Din 1.314.000— več nego v prejšnjem borznem tednu.

Devize (v oklepaju prejšnji teden) vse v tisočih dinarjev: Amsterdam (86) 92, Din deviza (241) 164 avstr. priv. klir., Dunaj (533) 1.172 priv. kliring, Curih (77) 444, London (216) 363 ink. priv. kliring, New York (39) 188, Pariz (36) 87, Solun (—) 16 boni, Trst (18) 16.

Največji devizni promet izkazuje Dunaj z dvigom privatnega kliringa za 639 tisoč dinarjev nasproti prejšnjemu tednu. Znatno večji so tudi zaključki devize Curih (za 367 tisoč Din), London (za 147 tisoč Din) in Newyork. Nasprotno pa izkazuje dinarska deviza v avstrijskem privatnem kliringu padeč prometa za približno 80 tisoč dinarjev.

Na poedinih borznih sestankih tega tedna je znašal devizni promet: dne 26. avgusta 1935 Din 516.353,08 Curih—Dunaj, dne 27. avgusta 1935 Din 542.955,41 Dunaj, dne 28. avgusta 1935 Din 406.901,16 Dunaj—Din, 29. avgusta 1935 Din 285.800,09 Dunaj, dne 30. avgusta 1935 Din 789.600,84 London—Dunaj.

Narodna banka je posredovala v običajnem obsegu dnevnih deviznih kontingentov in dala na razpolago Curiha za Din 50.000—, Amsterdamu za Din 25.000— in Pariza za Din 50.000—.

Izmed privatnih kliringov je stalno beležil le avstrijski šiling, in sicer 26. in 27. t. m. na bazi Din 8'42 do 8'52, 28. t. m. na bazi Din 8'39 do Din 8'49, 29. t. m. na bazi Din 8'40 do Din 8'50, v petek 30. t. m. pa po tečaju Din 8'37 do Din 8'47.

Devize

	S primo Narodne banke	
	26. avgusta 1935	30. avgusta 1935
Amsterdam	2958,10	2967,75
Berlin	1752,05	1765,93
Bruselj	734,18	739,24
Curih	1424,22	1431,29
London	216,26	218,32
Newyork	4320,73	4357,04
Pariz	288,50	289,94
Praga	180,91	182,02
Trst	356,81	359,90
Varšava	824,13	830,63

V razdobju tega tedna so porasli tečaji Amsterdamu (+ 4'28 poema), Berlina (+ 0'72), Bruslja (+ 0'36), Londona (+ 0'32), Newyorka (+ 8'93), Pariza (+ 0'32) in Trsta (+ 0'26), dočim je Praga beležila v petek 30. t. m. ob ponedeljkovih tečajih. Edini Curih je ostal brez izprememb.

Skupni devizni promet v tem mesecu znaša Din 10.928.000— napram Din 16 milijonov 289.000— v mesecu juliju t. l. Lani je bil v avgustu dosežen skupni promet Din 14.059.000—, torej letos manj za nad 3 milijone dinarjev.

Efektno tržišče

Tendencja še vedno stalna.

Industrijski in bančni papirji so še nadalje ostali brez notic, dočim so bili pri

državnih efektilh doseženi tile denarni ter blagovni tečaji:

	26. avg. 1935	23. avg. 1935
7% invest. pos.	80 25 do 80 75	80— do 81—
8% Blair	81— do 82—	81 50 do 83—
7% Blair	72— do 72 75	72 50
7% Seligman	74— do 77—	75—
4% agr. obv.	45 50 do 46 50	45— do 47—
6% begluške obv.	65— do 66—	63 75 do 64 50
2 1/2% vojna škoda	370— 372—	370— 372—

Na torkovem borznem sestanku je beležilo 7% stabilizacijsko posojilo Din 8150 za blago, na sredinem pa Din 81 25, sicer pa ostalo brez notic. Srednjeročne 5% obveznice za finansiranje javnih del tudi niso beležile — Zaključkov ni bilo.

Žitno tržišče

Tendencja stalna in čvrsta.

V tekočem tednu je bilo na tej borzi zaključenih 5 vagonov pšenice in 4 vagoni koruze. Cene pšenici in mlevskim izdelkom so ostale brez izprememb, dočim se je bačka in banatska koruza podražila za Din 3—, slavonski oves pa za Din 5— pri 100 kg. Činkantim ne notira že od 16. t. m. dalje.

Zito

Koruza:		
popolnoma suha, s kvalitetno garancijo, franco vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu	99—	101—
popolnoma suha, s kvalitetno garancijo, franco vagon banatska postaja, plačljivo proti duplikatu	96—	98—

Oves:		
zdrav, sub, rešetan, franko vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	108—	110—

Mlevski izdelki:

Moka:		
pšenična 0g, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	205—	215—
pšenična 0g, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	200—	210—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	180—	190—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	160—	170—

Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	100—	105—

Lesno tržišče

Tendencja neizpremenjena mlačna.

Kakor sedaj stvari stoji, je pričakovati sklenitev trgovinske pogodbe z Italijo že v doglednem času. Pri tem je potrebno po vzgladu naših sosednih držav upoštevati tudi sortiment našega izvoznega lesa, ker vlada že v Jugoslaviji sami zlasti glede mehkega lesa zelo divergentno pojmovanje o uvrščanju v posamezne kakovostne razrede. Medtem ko pozna Slovenija le I, II in III monte, se že v Sušaku sortira blago v I, II, III ter IV. V Bosni je celo še več razredov. Tudi pri tesanem lesu naj bi se zaračunavanje dimenzij enotno fiksiralo. S poenotenjem uzane glede kvalitete in mere bi se naša eksportna trgovina le poživila ter poenostavila, kar bi bilo baš sedaj, ko imamo veliko upanja na izvoz v tuje države, izrednega pomena.

Zunanja trgovina

»Slovenski hmeljar« ceni letošnji hmeljski pridelek na 20 do 22 tisoč starih stotov, dočim je lani znašal le 16 tisoč. Pridelek letošnji je večinoma prvovrsten. V vsej Češkoslovaški bo znašal hmeljski pridelek po nemških cenitvah 140 tisoč stotov (lani 132), v Nemčiji od 171 do 188 tisoč (lani 134) in na Poljskem 43 (lani 36) tisoč starih stotov. Zaradi večjega povpraševanja v Ameriki in Angliji pa se ni bati, da bi cena hmelja padla. V Savinjski dolini se giblje cena hmelja po 25—28 Din.

Udeležba Italije v sueškem prometu je znašala l. 1934. 6,5% vsega prometa, v letošnjem letu pa je narasel odstotek Italije že na 13,6%. Padel pa je promet v smeri od juga proti severu.

Na svetovnem blagovnem trgu je bila pretekli teden tendencja za glavne sirovine in za žitarice več ali manj stalna. V Chicagu je koruza nekoliko oslabela, kava pa v Newyorku, prav tako tudi laneno olje, terpentin in bombaž. Kovine so brez razlike povsod imele krepko tendenco.

Po cenitvah ameriškega kmetijskega ministrstva bo znašala letošnja žetev pšenice (brez Rusije in Kitajske) 3.520 milijonov bušljev, za 60 milijonov več ko lani, zato pa so se zaloge zmanjšale za 240 milijonov bušljev.

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročite le „Snežinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter
Ljubljana

3. mednarodni hranilniški kongres v Parizu

Moč hranilnic v svetu

7

Kako močan faktor v svetovnem gospodarstvu so hranilnice, se je pokazalo najbolje v statistiki vlog pri hranilnicah, ki je bila objavljena v času pariškega kongresa. Iz tega pregleda izhaja jasno, da brez uspešnega delovanja hranilnic sploh ne bi mogla izhajati nobena država na svetu ter da imajo vse države največji interes na čim boljšem uspevanju hranilnic.

	Vloge:	Štev. vlagatelj:
Nemčija	12.900.000.000 mark	24.000.000
Japonska	4.870.000.000 jen	42.500.000
Argentina	99.500.000 pesov	1.590.000
U. S. A.	10.970.000.000 dolarjev	15.800.000
Islandija	6.360.000 kron	23.000
Vel. Britanija	537.000.000 funtov	12.750.000
Avstralija	213.000.000 funtov	
Kanada	88.000.000 dolarjev	
Juž. Afrika	13.690.000 funtov	600.000
Nizozemska	934.000.000 goldinarjev	3.300.000
Belgija	10.500.000.000 frankov	5.400.000
Luksemburg	662.500.000 frankov	189.000
Francija	60.500.000.000 frankov	20.600.000
Spanija	3.290.000.000 pesov	1.000.000
Portugal	2.190.000.000 eskudov	
Italija	37.200.000.000 lir	66.000.000
Avstrija	1.750.000.000 šilingov	(približ.:) 3 mil.
Madžarska	90.200.000 pengő	
Romunija	1.700.000.000 lei	350.000
Grčija	1.930.000.000 drahem	420.000
Egipt	5.750.000 funtov	370.000
Bolgarija	1.800.000.000 levov	662.000
Jugoslavija	2.618.000.000 dinarjev	538.000
Českoslovaška	20.750.000.000 kron	4.600.000
Poljska	1.204.000.000 zlotih	2.820.000
Danska	2.160.000.000 kron	2.000.000
Norveška	1.610.000.000 kron	2.160.000
Finska	5.110.000.000 mark	1.000.000
Latiška	33.000.000 latov	70.000
Estonka	8.380.000 kron	16.000
Svica	2.890.000.000 frankov	
Peru	3.130.000 liber	
Kolumbija	8.450.000 pesov	

Dočim so imele leta 1910 hranilnice v 22 večjih državah 144 milijonov vlagateljev, navaja ta statistika 192 milijonov. Skupaj imajo torej vse hranilnice na svetu, katerih je blizu 8000, okrog 200 milijonov vlagateljev. Iz števila vlagateljev vidimo, kako daleč je še Jugoslavija za drugimi državami, v katerih ima ponekod že vsak prebivalec svojo hranilno knjižico.

Tudi ako primerjamo, kolike prihrankov odpade v posameznih državah na vsakega prebivalca, vidimo ponovno, kako daleč smo za drugimi državami. Tako odpade na 1 prebivalca v Švici Din 20.000— vlog, v Vel. Britaniji Din 17.500—, na Švedskem Din 17.000—, na Danskem Din 14.000—, na Norveškem Din 13.000—, v Belgiji Din 12.000—, na Nizozemskem Din 11.500—, na Francoskem Din 11.000—, na Českoslovaškem Din 8.000—, v Nemčiji Din 8.000—, v Avstriji Din 8.000—, v Sev. Ameriki Din 8.000—, v Italiji Din 6.000—, na Finskem Din 4.500—, na Japonskem Din 1.900—, na Romunskem Din 1.500—, na Madžarskem Din 1.200—, v Grčiji Din 1.200—, v Jugoslaviji Din 800—, na Poljskem Din 550—, na Latiškem Din 200—.

Tudi te številke so nam najboljši dokaz, kako daleč smo še zaostali za drugimi državami, kjer se zavedajo, da je

mogoč napredek gospodarstva le s pomočjo novih posojil, danih iz narodovih prihrankov,

ki se zbirajo predvsem baš v hranilnicah. Zato zaslužijo hranilnice vsestransko podporo od strani države in vseh drugih javnih faktorjev ter so je dejanski bile tudi skoro vedno in povsod deležne, ker pač nobena vlada ni mogla prezreti pomena hranilnic za njihovo področje.

Nikakor ne gre prezreti važnosti hranilnic za zasebno gospodarstvo, za naše samouprave in tudi državo samo. Naloga hranilnic je namreč prvič, da sprejemajo prihranke, katere jim zaupajo zlasti vlagatelji iz vrst manj premožnih slojev, da jih hranilnica primerno obrestuje. Hranilnica nudi vlagateljem popolno varnost za vloge že z ozirom na jamstvo svojega ustanovitelja-banovine, okraja ali občine. Vsaka taka javna oseba jamči namreč z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Ako bi torej neka hranilnica kljub temu, da strogi predpisi o varnem nalaganju njihovega denarja skoro izključujejo vsako izgubo, vendarle utrpela malo izgubo, jo mora pokriti ustanovitelj — torej banovina, občina ali okraj.

Zato je popolnoma izključena kakršnakoli izguba za vlagatelje hranilnic; tudi Uredba o zaščiti denarnih zavodov z dne 23. XI. 1934 potrjuje to jamstvo na nedvomen način v svojem čl. 51, ki pravi, da mora javno-pravna oseba, ki jamči za vse obveze hranilnice, dati na razpolago sredstva za pokritje vseh morebitnih izgub hranilnice. Pri hranilnicah torej ni niti govora o tem, da bi se del vlog mogel spremeniti v delnice, ker jih hranilnica sploh nima, niti se ne morejo spremeniti vloge v rezervni fond, ker jamči v vsakem primeru za vse obveznosti hranilnice njen ustanovitelj. **Vloge v hranilnicah so torej popolnoma nedotakljive.**

Na drugi strani nalagajo hranilnice svoj denar tako, da koristi zopet najširšim slojem prebivalstva, samoupravemu in združenemu, pa tudi državnemu gospodarstvu. Hranilniška posojila so bila skoro vedno cenejša kakor posojila drugih denarnih zavodov in so tudi bila v pretežni meri dolgoročna, tako da je bilo dolžnikom omogočeno porazdeliti odplačevanje dolga na dolgo vrsto let, pred vojno do 40 let, po vojni pretežno okrog 15 let. S tem se je vsakoletno breme za dolžnika znatno zmanjšalo, in tako je marsikomu bilo omogočeno, priti s pomočjo cenejšega, dolgoročnega hranilniškega posojila do lastnega doma, lastne delavnice ali trgovine. Koliko obrtnikov in trgovcev se je osamosvojilo, koliko tisočev delavcev, javnih in zasebnih nameščencev si je postavilo svoj prijazen dom! Saj imajo samo

hranilnice v Dravski banovini danes nad 20.000 dolžnikov,

ki so porabili posojila pretežno za gradbene namene, torej gradnjo hiš ali vsaj njihovo oplešavo. Ako pa upoštevamo, da delujejo samoupravne hranilnice na ozemlju Dravske banovine že 115 let, potem lahko mirno rečemo, da je skoro ni hiše, ki ne bi bila služila v tem času vsaj enkrat za podlago kakega hranilniškega posojila. (Dalje prihodnjic.)

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se:

Ježbera in drug, nasl. Praga, podružnica Celje. Trgovina z deželnimi pridelki na debelo, izvoz. Prokurist podružnice Antolič Vekoslav, trg. v Celju.

J. Marchiotti, družba z o. z. Ljubljana. Trgovina z usnjem in čevljarškimi potrebščinami in usnjatimi izdelki. Glavnica 200 tisoč dinarjev plačana v gotovini. Poslovodja Čekada Andrej, trg. v Ljubljani.

Beranič Anton, Maribor. Trgovina z deželnimi pridelki.

Sbil Anton, Nuskova. Trgovina z mešaninami blagom.

Vpisale so se izpremembe:

O. Josek in Comp., Celje. Strojno mizarstvo. Izstopil je Mlakar Franc, vstopil pa Franc Pleterski.

Stermecki in drug, Celje. Izstopil je družabnik Viktor Paulik, vstopil pa Ivan Pus.

Pacchiaffo, Knez in drug, Gaberje, pri Celju. Knez in Pacchiaffo Avgust se zbog smrti izbriseta, vpiše pa Pacchiaffo Avgusta r. Hruschka in se besedilo očeslej glasi: K. z in Pacchiaffo.

Delniška družba pivovarna Union v Ljubljani. Vpišeta se v upravnem svetu Jovan Janko in Pero Šter, hotelir.

Moatris Clarté H. Suttner, Henri Mair, imetnik, Ljubljana. Izbrisše se označba »eksportna trgovina«, vpiše pa še: trgovina z galanterijskim blagom in prodaja radio aparatov ter njih delov.

Splošno jugoslovensko bančno društvo d. d., podružnica Ljubljana. Izpremenil se je čl. 52. pravil. Izbrisali pa so se iz upravnega sveta Callens A., A. Heinsheimer in dr. Viktor Aleksander. Vpisal se je član upravnega sveta Robert Gheud, gen. ravnatelj iz Bruslja.

Zadružna banka v Ljubljani. Izpremembe pravil v § 48 potrjena.

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah, delniška družba. Izbrisal se je iz

upr. sveta inž. F. Heissig, vpisal pa Karl Planer z Dunaja.

Ing. Pahernik, lesna industrija, Vuhred. Izpremeni naslov v ing. Franjo Pahernik, lesna trgovina.

Izbrisala se je tvrdka:

I. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, zaradi smrti imetnika.

Dobave-licitacije

Splošni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 7. septembra ponudbe o dobavi 2000 kg surove karbolne kisline. — (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 5. septembra ponudbe o dobavi 350 žarnic, 150 kg pocinkane žice, 220 pil; do 12. septembra o dobavi 155 plošč črne pločevine; do 19. septembra pa o dobavi 900 kg vijakov z maticami.

Direkcija drž. rudnika Ljubija sprejema do 9. septembra ponudbe o dobavi grafitnih loncev, žebeljev itd.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 11. septembra ponudbe o dobavi lesa, lepenke, zob. koles. laka, čopičev, tekstilnih obrobočev za »Klinger« parne ventile, dinamo žice, žage za rezanje kovin, škarij za rezanje pločevine, železne vozne vint, raznega jamskega lesa, električnega materiala, manesmanovih cevi; do 18. septembra o dobavi tračnikov, razne železnine, kabla, »Korffmann«-nožev ter električnih vžigalnih strojev.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 11. septembra ponudbe o dobavi železnih vijakov, žice, pločevine; do 12. septembra o dobavi nafta-svetiljk, gasilskih aparatov, krp za čiščenje; do 13. septembra o dobavi »Aldisc« signalnih svetiljk, zastav, praporov, činovnih znakov, papirja, platna; do 16. septembra o dobavi alkohola, amonijaka, očetne kisline, perhidrola, azotne kisline, solne kisline, mangana, kalijevega karbonata, jeklenih steklenic za kisik itd.

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 10. septembra ponudbe o dobavi kalcijevega karbida; do 15. septembra pa o dobavi namizne posode (porcelan, steklo).

Dobava mesa. Ministrstvo vojske in mornarice, ekonomski oddelek, v Beogradu razpisuje licitacije za dobavo mesa, ki bodo v dneih 5., 7., 9. in 12. septembra pri posameznih vojaških komandah. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dne 7. septembra bo pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo plutovinastih zamaškov, motvoza; dne 9. septembra za dobavo raz-

nih zdravil, dne 11. septembra pa za dobavo raznih kemikalij.

Dne 11. septembra bo pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustna licitacija za dobavo 40.000 kg riža; dne 18. septembra pa za dobavo 50.000 kg masti. (Pogoji so na vpogled pri navedenih komandah.)

Doma in po svetu

Zaradi smrti kraljice Astride je odredil knez-namestnik Pavle 15 dnevno dvorsko žalost.

Vojvoda in vojvodinja Kentska sta odpotovala iz Bohinja v London.

Za pomočnika prometnega ministra je imenovan inž. Senjanović, ki je že enkrat zavzemal to mesto.

Minister za rudnike g. Janković je po svojem prihodu v Kočevje izjavil, da bo ostala proizvodnja v premogovniku nezmanjšana in da zato ni nevarnosti, da bi rudarji izgubili svoj zaslužek.

Kongres jugoslovenskih pravnikov bo od 22. do 24. septembra v Beogradu.

Veliki francoski pisatelj Henry Barbusse je umrl. Ni bil slaven le po svojih literarnih delih, temveč tudi po svojem toplem zavzemanju za pravice tlačanih narodov. Bil je neizprosno nasprotnik fašizma.

Stara uprava za razlašene gozdove je bila razrešena, kot člani nove uprave pa so bili imenovani: šumski direktor inž. Cvetko Božič kot predsednik, dr. Logar kot pravni referent, župani Martin Steblovnik, Keržič in Vrečko pa kot odborniki.

V vseh slovenskih krogih priljubljeni češkoslovaški konzul inž. Ševčík je v soboto zapustil Ljubljano in odšel v Prago na svoje na novo službeno mesto v čl. zunanem ministertvu. Ljubljana, zlasti gošpodarski krogi, se ga bodo spominjali z veseljem.

Lojze Slanovec, mestni arhivar ter urednik »Kronike«, je umrl v Ljubljani. Bil je dobro znan tudi v gošpodarskih krogih ter objavil tudi mnogo gošpodarskih člankov. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Za poštnege ravnatelja v Ljubljani je imenovan inž. Vagaja.

Udeležencem kongresa Jadranske straže v Ljubljani je dovoljena četrtinska vožnja. Ugodnost velja za vožnjo v Ljubljano od 3. do 6. septembra, za povratek pa od 5. do 10. septembra.

Trgovec Pavle Horvat je prijavil, da bo imel 1. septembra na glavnem trgu v Ljubljani velik šhod. Čeprav je oblast šhod prepovedala, se je vendar zbralo zelo mnogo ljudi, ki so zahtevali, da se šhod vrši. Prišlo je do hrupnih demonstracij, tekem katerih so demonstranti navalili na orožnike. Ti so streljali najprej v zrak, nato pa v množico. Mavrič Alojz iz Vitana je bil na mestu mrtev, več drugih ljudi pa ranjenih. Demonstranti so nato pobegnili.

200 delavcev, ki grade cesto na Durmitor, je začelo zaradi prenizkih mezd stavkati.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 4. septembra: 12.00: Z otočja zlatih sanj (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, obvestila, spored. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Dueti iz raznih oper. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19.30: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Mamzel Nituševa, radijska opereta. — 21.30: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Čas, vreme, poročila, obvestila. — 22.15: Prenos iz nebatičnika.

Četrtek, dne 5. septembra: 10.00: Prenos otvoritve ljubljanskega velesejma. — 11.00: Prenos promenade koncerta voj. godbe. — 12.00: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, obvestila, spored. — 13.15: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Magistri so dejali, da boste vsi plesali! — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos iz Beograda. — 22.00: Čas, poročila, spored. — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Centralni trg čehoslovaške industrije

Praški eksportni sejem

od 30. avgusta do 8. septembra 1935

TAKOJ ZA LEIPZIGOM

50%, popust na čehoslovaških železnicah, 25—50% na inozemskih železniških, parobrodskih in zračnih linijah.

Nadaljnje informacije in sejmške izkaze dobite pri zastopniku praškega vzorčnega velesejma, ALOMA COMPANY d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova cesta 2, ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, PUTNIK, Gajeva ulica za nebatičnikom ali direktno pri Direkciji praškega velesejma Praga VII, velesejmska palača.

Naročajte
"Trgovski list"